

Sum, hvad der vilde være en meget let Sag. Man skaffede ogsaa i forrige Samling Oplysning om, at det i Virkeligheden kunde lade sig gøre paa en saadan Maade, at Staten derved vilde tjene ca. 10 Mill. Kr., eller med andre Ord, at man gennem et Statslaan kunde lade Udlandet betale et Bidrag af 10 Mill. Kr. til Afløsning af Tienden her i Danmark — det er et populært Udtryk for, hvad det var, man kunde opnaa ved de Forslag, som den Gang bleve fremlagte. Det var der ingen Tvivl om, at det kunde man gøre. — Imidlertid var der nogle Medlemmer i Udvalget, som vare betænkelige ved at gaa saa vidt, og som ikke ønskede en Nedsættelse fra 25 til 23 eller en Opgang fra 18 til 20. Selv fra deres Standpunkt kunde man dog meget vel benytte det Forslag, som jeg nys nævnedes, om, at Statskassen blev den direkte Modtager af den aarlige Ydelse fra Tiendeydernes Side, Afløsningssummen og dens Forrentning og Afdrag, og at Staten saa skaffede Pengene til Veje paa en saa billig Maade som muligt ved Hjælp af den Kredit, hvorover den raader. Det var det andet Forslag, som blev stillet, at man i alle Tilfælde skulde gaa til en saadan Optagelse af et Laan for at formindske Udgifterne for Statskassen. Medens det første Forslag, jeg nævnedes, i Virkeligheden gik ud paa, at Afløsningen kunde finde Sted, uden at det kostede Staten noget væsentligt, blev der ad den anden Vej i Stedet for 31 Mill. Kr. at betale fra Statskassens Side som Bidrag til Tiendeafløsningen, saaledes som Lovforslaget gik ud paa, en Sum af ca. 21 Mill. Kr. at betale; der blev altsaa sparet 10 Mill. Kr. — Endelig var der en tredje Gruppe her i Salen, som ikke vilde vide af nogen Forandring, men vilde, at Sagen skulde gaa, som det var foreslaaet, og hvorefter man skulde afløse med den hele Udgift af ca. 31 Mill. Kr.

Naar nu denne Sag ikke kom videre, naar det ikke kom til Afstemning her i Salen om det ene eller det andet af disse Forslag, saa at Sagen ikke blev bragt videre — saa lidt som Skatteforslagene i det hele, som jeg før bemærkede — saa agter jeg slet ikke paa nogen som helst Maade at komme ind paa, hvad Grunden var dertil, og aldeles ikke at gaa i Rette med nogen, allermindst med de ærede Ministre, om, hvorfor de sluttede Rigsdagen den Gang i Stedet for at se, hvad der kunde komme ud af Sagen. Det bryder jeg mig slet ikke om. Jeg ønsker imidlertid at give det høje Ting Oplysning om, hvad der efter min Anskuelse var den

sande og virkelige Anstødssten for Tiendeloven i forrige Samling. Det laa nemlig ikke paa det Punkt, jeg nu har nævnt; thi saa kunde man være gaaet en af de Veje, der vare anviste. Nej, det, som det egentlig stod paa, var det, at Lovforslaget indeholdt — paa en ret skjult Maade, saaledes at mange ærede Medlemmer maaske aldeles ikke have set det — den Forudsætning, at der først skal afløses saaledes, at Yderne kun skulle betale 18 Gange Tienden, og at der derefter, saa snart den gunstige Lejlighed kommer, skal ydes en ny Understøttelse, en ny Gave til Tiendeyderne eller til disse Ejendomme, hvorpaa Tienden har hvilet, idet man nemlig har forudsat — og det stod paa en eller anden lidt skjult Maade i en Paragraf — at de saakaldte Tiende-Bankobligationer skulde en skønne Dag kunne konverteres. De skulde efter Lovforslaget lyde paa 4 pCt., men skulde en skønne Dag kunne konverteres ved Statens Hjælp, og det, som indvandt derved, skulde komme Tiendeyderne til gode. Tænke de Herrer sig nu, at man konverterer et Laan, som bærer 4 pCt. Rente, til, at det for hele dets Løbetid kun skal være $3\frac{1}{2}$ pCt. rentebærende, vil det i Virkeligheden, naar det sker, medens Loven er ny, sige det samme som at konfiskere $\frac{1}{8}$ af Kapitalen. Det vil sige, at det Beløb, som Tiendeyderne skulle give, i Virkeligheden skal formindskes med $\frac{1}{8}$, altsaa med $2\frac{1}{4}$ Gange Tienden, og Enderesultatet vil blive, at det, som Tiendeyderne komme til at give, bliver $15\frac{3}{4}$ Gange Tienden og ikke mere. Det, synes jeg, var temmelig urimeligt, og jeg vil udtale min Anerkendelse af, at vore fraskilte Venner, Partiet „de otte“, i forrige Samling bestemt støttede denne Betragtning; det vilde man paa ingen Maade gaa ind paa. Man vilde fra den Side være med til at hjælpe til Afløsningen, men man vilde paa ingen Maade vide af dette. Skal Afløsningen finde Sted ved Statens Bistand, skal det være en Gang for alle, og dermed skal man være færdig; hvis Staten saa ved sin Kredit kan skaffe billige og gunstige Vilkaar, skal det komme Staten til gode og ikke andre, og det forekommer mig ogsaa rimeligt og fornuftigt. Den Omstændighed, at vi saaledes stode sluttede og faste forrige Gang om dette Spørgsmaal, har uden Tvivl — det antager jeg i alt Fald — givet et ikke ringe Bidrag til, at Sagen gik ud af Dagsordenen. Man kunde jo maaske paa det andet Punkt haabe, at det ny Landsting, som blev valgt,